

Motion till riksdagen 2006/07:K355

av **Birgitta Ohlsson m.fl. (fp, c, v, mp)**

Vissa grundlagsfrågor om homosexuella, bisexuella och transpersoner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att 1 kap. 2 § regeringsformen om arbetet mot diskriminering också ska nämna könsidentitet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utvidga förbudet i 2 kap. 15 § regeringsformen mot diskriminerande lagstiftning till att också omfatta lagstiftning som diskriminerar på grund av sexuell läggning och könsidentitet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hets med anspelning på könsidentitet ska omfattas av tryckfrihetsförordningens bestämmelse i 7 kap. 4 § 11 om hets mot folkgrupp.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn av förekomsten av återstående diskriminering av homosexuella, bisexuella och transpersoner i lagstiftningen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompetens i HBT-frågor hos personal vid statliga myndigheter.

Motivering

Riksdagens HBT-grupp är ett tvärpolitiskt nätverk i Sveriges riksdag som diskuterar och utarbetar förslag till riksdagsbeslut kring lagstiftning som berör homosexuella, bisexuella och transpersoner. Totalt deltar ett 60-tal personer i gruppen. Motionen är undertecknad av en riksdagsledamot ur varje partigrupp som deltagit i nätverkets arbete med motionen.

Fel! Okänt namn på

HBT är en paraplybeteckning för homosexuella, bisexuella och transpersoner. Homosexuella och bisexuella är män och kvinnor i olika åldrar med olika etnisk bakgrund, religion och politisk uppfattning. De kommer från olika samhällsklasser, från städer och från landsbygd. Det enda som skiljer dem från heterosexuella är att de har förmågan att älska och känna sexuell attraktion till någon av samma kön. Med transpersoner brukar man avse transvestiter, transsexuella, intersexuella, dragkings/queens och andra personer som har en könsidentitet eller ett beteende som tidvis eller alltid skiljer sig från vad som utifrån stereotypa men utbredda föreställningar kan förväntas beroende på deras biologiska kön. Det kan också vara individer som av omgivningen uppfattas ha eller ge uttryck för en avvikande könsidentitet, till exempel genom att deras könsidentitetsuttryck tidvis eller alltid skiljer sig från normen för det kön som registrerats för dem vid födseln. Transpersonsbegreppet som politisk term förutsätter inte att individen själv identifierar sig som transperson.

Våra utgångspunkter

Alla människor har vissa grundläggande behov gemensamma. Till dessa hör behov av kärlek, sex, trygghet och gemenskap med andra människor. Kärlek är en viktig drivkraft för såväl en personlig som en samhällelig utveckling. Vår utgångspunkt är att kärlek och sexualitet mellan människor av samma kön är lika mycket värd som kärlek och sexualitet mellan människor av olika kön. Alla skall kunna leva ett värdigt liv, oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. Tyvärr finns det i vårt samhälle ett förtryck av homosexuella, bisexuella och transpersoner, vilket bland annat tar sig uttryck i form av trakasserier, våld och diskriminering.

Riksdagen uttalade redan 1973 i utskottsbetänkandet LU1973:20 att ”en samlevnad mellan två parter av samma kön är en från samhällets synpunkt fullt acceptabel samlevnadsform”. I regeringens proposition 1986/87:124 heter det att ”den enda säkra skillnaden mellan homosexuella och heterosexuella är att homosexuella känslomässigt dras till personer av samma kön. I homosexuellas och heterosexuellas förhållanden finns motsvarande känslor av vänskap, omsorg, lojalitet, ömhet, kärlek och så vidare.” Trots dessa ställningstaganden finns diskriminering även i lagstiftningen. Bristerna består till stora delar av att lagar och praxis inte är anpassade till den verklighet som råder samt att de i många fall missgynnar personer på grund av deras sexuella läggning eller könstillhörighet.

I denna motion, som är ett resultat av vårt samarbete, föreslås sådana förändringar som vi anser är viktiga att genomföra för att målsättningen om ett pluralistiskt och mångkulturellt samhälle skall kunna uppnås. Denna vision innebär ett samhälle fritt från diskriminering, våld och fördomar mot personer på grund av deras sexuella läggning eller könstillhörighet. I denna motion tar vi upp sådana frågor som behandlas i konstitutionsutskottet.

Grundlagen

Arbetet mot diskriminering är avgörande för möjligheterna att uppnå ett samhälle där alla har samma chans att forma sina liv oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. För att tydliggöra samhällsskickets grunder utvidgades regeringsformens portalkapitel för några år sedan med skrivningar om att det allmänna har till uppgift att motverka diskriminering på olika grunder (RF 1 kap. 2 §). Bland de grunderna som nämns finns sexuell läggning, men däremot inte könsidentitet. Det är angeläget att grundlagen klargör att diskriminering är lika oacceptabel oavsett om den sker på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Könsidentitet bör därför nämnas uttryckligen i regeringsformens 1 kap. 2 §. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vidare är det angeläget att införa ett skydd mot att riksdagen kan anta lagar som diskriminerar HBT-personer. I dag finns det i regeringsformens 2 kap. 15 § ett sådant förbud mot lagar som diskriminerar med anspelning på bland annat etnisk tillhörighet, men denna bestämmelse omfattar varken sexuell läggning eller könsidentitet. Redan utredningen om homosexuell situation i samhället (SOU 1984:63) föreslog en utvidgning av denna paragraf. Vi anser alltså att förbudet i regeringsformens 2 kap. 15 § mot diskriminerande lagstiftning bör utvidgas till att omfatta också lagstiftning som diskriminerar med anspelning på sexuell läggning eller könsidentitet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I 7 kap. 4 § 11 tryckfrihetsförordningen konstateras att hets mot folkgrupp i tryckt skrift är straffbart. Vi hälsar med tillfredsställelse att riksdagen har utvidgat denna bestämmelse så att hets på grund av sexuell läggning inkluderas. Reformen bör dock också kompletteras med ett motsvarande förbud mot hets mot grupp med anspelning på könsidentitet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Översyn av lagstiftningen

Någon samlad genomgång av homosexuell situation inom olika lagstiftningsområden har inte gjorts sedan 1984. Bissexuellas och transpersoners rättsliga situation har aldrig varit föremål för någon samlad genomgång. Det är enligt vår mening dags att göra en samlad översyn av förekomsten av återstående diskriminering i lagstiftningen mot homosexuella, bissexuella och transpersoner för att få fram förslag på lagreformer som kan eliminera all återstående juridisk diskriminering. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Kunskapsbrist

Det finns allvarliga kunskapsbrister inom exempelvis hälso- och sjukvården, utbildningsväsendet, rättsväsendet och poliskåren samt socialtjänsten om

Fel! Okänt namn på

homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation. Därför finns det mycket att göra för att de som har viktiga funktioner i samhället och som i sitt dagliga arbete kommer i kontakt med HBT-personer har kompetens i HBT-frågor. Exempelvis inom rättsväsendet är HBT-kompetens av stor vikt för att polisen skall kunna arbeta effektivt mot sådan brottslighet som begås på grund av offrets sexuella läggning eller könsidentitet, och för att brottsoffer skall kunna känna tillräcklig trygghet så att de vågar berätta för polisen vad de utsatts för. HBT-kunskaperna är bristfälliga på flera andra områden inom förvaltningen. Regeringen bör därför verka generellt för att personal vid myndigheter får bättre kunskaper i HBT-frågor. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 oktober 2006

Birgitta Ohlsson (fp)

Johan Linander (c)

Gunvor G Ericson (mp)

Marianne Berg (v)